

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

рішенням Вченої ради Одеського
національного університету імені І. І.
Мечникова

Голова Вченої ради

професор Вячеслав ТРУБА

(протокол № 11 від "28 червня" 2022р.

Ректор
ОНУ імені І.І. Мечникова

професор Вячеслав ТРУБА

(наказ № 41а-02 від "12." липня 2022р.)

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ЮРИДИЧНУ КЛІНІКУ

ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Це Положення розроблено з метою забезпечення належного функціонування юридичної клініки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, як безоплатної юридичної консультації «Pro bono», затверджене рішенням Вченої Ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, наказом ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Юридична клініка Одеського національного університету імені І. І. Мечникова створена та діє відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 03.08.2006р. №592, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.08.2006р. за №956/12830.

У своїй діяльності, юридична клініка керується Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, нормативними актами Міністерства освіти і науки України, центральних органів виконавчої влади, рішеннями, розпорядженнями органів місцевого самоврядування, Статутом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, наказами, розпорядженнями ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова та цим Положенням.

1. Загальні положення

Юридична клініка Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (далі – Юридична Клініка) є структурним підрозділом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (далі – Університет) – закладу вищої освіти IV рівня акредитації, що здійснює підготовку фахівців, в тому числі, за спеціальністю «Право», і створюється, як база для практичного навчання та проведення практики здобувачів Університету та інших закладів вищої освіти.

1.1. За наявності договорів про співпрацю між Університетом та іншими закладами вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями «Право», відповідно до вимог закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.93р. №93 та наказу Міністерства освіти та науки України «Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України» від 03.08.2006 р. № 592, Юридична Клініка може також використовуватися для практичного навчання та проведення практики здобувачів інших закладів вищої освіти.

1.2. Юридична Клініка не є юридичною особою.

1.3. Юридична Клініка як структурний підрозділ Університету має відповідні печатку, штампи і бланки з власним найменуванням «Юридична клініка Одеського національного університету імені І. І. Мечникова».

1.4. Юридична Клініка для досягнення своїх цілей користується майном Університету, закріпленим за нею відповідно до наказів ректора Університету та

розташована за наступною фактичною адресою: м. Одеса, Французький бульвар 24/26.

2. Мета та завдання Юридичної Клініки

2.1. Метою Юридичної Клініки є:

підвищення якісного рівня практичних знань здобувачів шляхом формування розуміння соціально орієнтованого змісту юридичної професії, та усвідомлення ними правозахисної ролі правника у сучасному суспільстві;

закріплення здобувачами теоретичних знань та набуття ними практичних умінь і навичок діяльності у сфері права, загальних і спеціальних компетентностей та цінностей;

забезпечення доступу представників соціально вразливих груп населення до правничої допомоги;

формування загальної правової культури громадян;

підготовка та навчання здобувачів у дусі дотримання й поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності;

втілення концепції щодо захисту прав і свобод людини;

зміцнення співробітництва Університету із судовими, правоохоронними органами, органами юстиції, державної влади і місцевого самоврядування, з іншими установами та організаціями для втілення на практиці теоретичних знань, отриманих здобувачами під час навчання;

втілення в навчальний процес елементів практичної підготовки здобувачів у сфері юридичних послуг, в тому числі при наданні безоплатних юридичних консультацій «Pro bono» та наданні безоплатної правничої допомоги переважно малозабезпеченим особам та вразливим групам населення.

2.2. Основні завдання Юридичної Клініки:

надання здобувачам, які беруть участь у діяльності Юридичної Клініки, можливості удосконалити теоретичні знання та набути навичок практичної діяльності за фахом;

сприяння проходженню здобувачами Університету та інших закладів вищої освіти практики в очному та змішаному режимах;

створення умов та практичної бази щодо проведення заходів з правової освіти населення, підвищення рівня його правової культури та сприяння вирішенню соціальних проблем шляхом надання правничої допомоги на безоплатній основі;

підготовка і поширення публікацій для населення з актуальних правових питань;

впровадження інтерактивних методів навчання здобувачів щодо системного аналізу правозастосовної практики, напрацювання матеріалів емпіричних досліджень для систематизації наукової діяльності;

дослідження стану правового регулювання суспільних відносин та аналіз практики застосування законодавства;

надання пропозицій щодо розробки законопроектів;

викладання навчальної дисципліни «Основи юридичної клінічної практики»;

формування у здобувачів практичних навичок та вмінь здійснення професійної діяльності;

надання громадянам переважно соціально вразливих верств населення безоплатних юридичних консультацій, відповідно до затвердженого графіку роботи ЮК, запропонованого керівництвом Юридичної Клініки та затвердженого ректором Університету;

налаштування ефективного механізму спілкування та обміну інформацією здобувачами Університету в окремо визначений керівництвом Юридичної Клініки період навчального процесу з фахівцями-практиками судових і правоохоронних органів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування з питань їх діяльності;

створення ефективного механізму обміну інформацією між населенням, засобами масової інформації та Юридичною Клінікою, що дозволить своєчасно реагувати на суспільні потреби громадян;

проведення право роз'яснювальної роботи, виступів на правові теми, круглих столів, читання лекцій.

2.3. Відповідно до мети та завдань Юридичної Клініки, для її повного та ефективного функціонування керівництво Університету і Юридичної Клініки організовує:

впровадження спеціального навчального курсу «Основи юридичної клінічної практики», яким охоплюються засади функціонування юридичних клінік в Україні та інших державах, а також акцентується увага на основних аспектах юридичної діяльності;

проведення правоосвітніх, правороз'яснювальних та інших навчально-практичних заходів;

надання безоплатної правової допомоги з питань захисту прав і свобод фізичних та юридичних осіб з усіх галузей права відповідно до чинного законодавства України, за винятком питань, пов'язаних з підприємницькою чи іншою діяльністю, направленої на отримання прибутку, здійсненням захисту від кримінального обвинувачення та у справах про адміністративні правопорушення, а також у разі наявності різного роду обмежень на надання такої допомоги за чинним законодавством України;

надання консультацій і роз'яснень з правових питань;

проведення роботи з документами правового характеру, державними реєстрами та базами даних;

підготовку і поширення публікацій для населення з актуальних правових питань;

співпрацю з представниками державних і недержавних органів та організацій, з адвокатами, що надають безоплатну правову допомогу з метою захисту прав і свобод певних осіб та їх представництва у судах, інших державних, недержавних, правоохоронних органах, органах місцевого самоврядування;

проведення науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів та інших заходів з актуальних правових питань за погодженням з керівництвом Університету;

проведення роботи з систематизації й аналізу судової практики України, рішень Європейського Суду з прав людини, вирішення юридичних питань у суді,

правоохоронних органах, органах державної влади і місцевого самоврядування; співробітництво з іншими Юридичними Клініками вищих навчальних закладів України та за межами держави.

Для виконання поставлених завдань Юридична Клініка може залучати інших спеціалістів та фахівців або рекомендувати особі звернутися до інших місць надання правової допомоги.

2.4. Юридична Клініка вправі відмовити особі, що звернулася для одержання правової допомоги, у її наданні.

3. Принципи діяльності Клініки

Юридична Клініка діє за принципами:

поваги до права, справедливості, людської гідності;
спрямованості на захист прав і свобод людини;
гуманізму;
добровільності;
законності та верховенства права;
об'єктивності;
безоплатності надання правової допомоги;
конфіденційності;
компетентності та добросовісності.

4. Організація діяльності Юридичної Клініки

4.1. Загальне керівництво Юридичною Клінікою Університету здійснює ректор Університету.

4.2. Безпосереднє керівництво Юридичною Клінікою Університету здійснює її керівник в особі завідувача Юридичною Клінікою, який безпосередньо підпорядкований ректору Університету.

4.3. Завідувач Юридичною Клінікою призначається на посаду за поданням декана економіко-правового факультету та звільняється з посади ректором Університету з числа працівників економіко-правового факультету Університету, відповідно до законодавства України про працю та Статуту Університету;

4.4. До персоналу Юридичної Клініки відносяться: завідувач Юридичною Клінікою, провідний фахівець, лаборант, викладачі-куратори, здобувачі-консультанти Юридичної Клініки. Порядок, строк їх участі у діяльності Юридичної Клініки та їх функціональні обов'язки визначаються цим Положенням, посадовими інструкціями та іншими внутрішніми актами з організації роботи Юридичної Клініки.

4.5. До штатних співробітників Юридичної Клініки відносяться: завідувач Юридичною Клінікою, провідний фахівець, лаборант.

Зазначений перелік працевлаштованих осіб не є вичерпаний та може змінюватись, відповідно до штатного розкладу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

На громадських засадах до співпраці з Юридичною Клінікою також залучаються викладачі економіко-правового факультету Університету (далі -

викладачі-куратори) та здобувачі (далі - здобувачі-консультанти) Університету та інших навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю "Право". Порядок і строк їх участі у діяльності Юридичної Клініки, кількість здобувачів-консультантів визначається розпорядженням завідувача Юридичною Клінікою за погодженням декана економіко-правового факультету Університету.

4.6. До повноважень завідувача Юридичною Клінікою Університету належать:

- організація роботи Юридичної Клініки;
- подання на затвердження декану економіко-правового факультету Університету персонального складу викладачів-кураторів Юридичної Клініки;
- призначення викладачів-кураторів Юридичної Клініки;
- видання розпоряджень, підготовка інструкцій та затвердження інших внутрішніх актів документообігу з організації роботи Юридичної Клініки, що є обов'язковими для дотримання та виконання співробітниками Юридичної Клініки;
- координація проведення практичних занять зі здобувачами, які беруть участь у діяльності Юридичної Клініки, сприяння надання їм методичної і теоретичної підтримки;
- представлення Юридичної Клініки у відносинах з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, установами і організаціями, перед засобами масової інформації в Україні та за кордоном;
- керівництво практикою здобувачів Університету та інших закладів вищої освіти на базі Юридичної Клініки Університету;
- керівництво та координація виконання обов'язків співробітниками Юридичної Клініки;
- прийняття рішення щодо відсторонення здобувача-консультанта;
- прийняття остаточного рішення про відмову у наданні правової допомоги;
- надання здобувачам-консультантам та співробітникам Юридичної Клініки окремих доручень, пов'язаних з її діяльністю;
- звернення, в разі порушення трудової дисципліни, принципів діяльності Юридичної Клініки її співробітниками, до керівництва Університету з відповідним поданням про притягнення таких осіб до дисциплінарної відповідальності, та (або) відсторонення їх від роботи у Юридичній Клініці. З питань трудової дисципліни, що не врегульовано цим Положенням, завідувач користується чинним законодавством України про працю;
- інші повноваження, передбачені Статутом, нормативними актами Університету, цим Положенням, внутрішніми інструкціями та розпорядженнями з організації роботи Юридичної Клініки.

4.8.1. За невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків завідувач Юридичною Клінікою несе відповідальність згідно з чинним законодавством України, Статутом Університету, Правилами внутрішнього розпорядку та наказами і розпорядженнями ректора Університету.

4.9. Викладачі-куратори, в межах своїх повноважень:

- надають необхідну методичну і теоретичну підтримку здобувачам-консультантам;

- за погодженням з завідувачем вирішують питання про прийнятність справи;
- виступають у ролі координаторів щодо звернень, забезпечуючи теоретичну підготовку;
- візують письмові відповіді здобувачів-консультантів особам, яким надається правова допомога;
- несуть персональну відповідальність за належну якість наданої здобувачем-консультантом правової допомоги особі, яка звернулася до Юридичної Клініки, є відповідальними особами за контроль відносно діяльності здобувачів-консультантів на відповідність правової допомоги вимогам діючого законодавства України, конфіденційності та професійної етики юристів;
- виконують інструкції, розпорядження та інші внутрішні акти щодо організації роботи Юридичної Клініки;
- на вимогу завідувача Юридичною Клінікою, складають письмовий звіт щодо виконаного обсягу роботи за певний період.

Порядок призначення на посаду та умови діяльності викладача-куратора – визначаються відповідною посадовою інструкцією, погодженою з завідувачем Юридичною Клінікою та затвердженою ректором Університету.

4.7. Провідний фахівець Юридичної Клініки бере участь у діяльності Юридичної Клініки як куратор і надає необхідну методичну та теоретичну підтримку здобувачам-консультантам, безоплатні юридичні консультації громадянам, які звернулися до Юридичної Клініки за правовою допомогою, всебічно сприяє завідувачу Юридичною Клінікою в організації, координації та контролі за роботою Юридичної Клініки.

Повноваження провідного фахівця визначаються відповідною посадовою інструкцією, погодженою з завідувачем Юридичною Клінікою та затвердженою ректором Університету.

4.8. Лаборант Клініки:

- здійснює діловодство, дотримується вимог щодо його конфіденційності, є відповідальною особою за реєстраційний облік вхідної/вихідної кореспонденції за допомогою журнальної форми реєстрації, ведення комп'ютерної реєстрації кореспонденції;
- в своїй діяльності підпорядкований завідувачу Юридичною Клінікою;
- здійснює інші функції з організації поточної роботи Юридичної Клініки, відповідно до цього Положення, посадової інструкції, інших внутрішніх актів з організації роботи Юридичної Клініки.

5. Права та обов'язки здобувачів-консультантів

5.1. Залучення здобувачів Університету до діяльності Юридичної Клініки здійснюється виключно на основі конкурсного відбору, умови якого встановлюються завідувачем Юридичною Клінікою та затверджуються ректором Університету (основні критерії відбору: здобувачі 2-4 курсів бакалаврату, здобувачі магістратури; зацікавленість у тривалій участі у клінічному проекті та у здобутті практичних навичок роботи ; комунікаційні здібності ; успішність у навчанні; активна участь у громадському житті факультету).

5.2. Здобувач-консультант має право:

- одержувати знання та практичні навички з правових питань для застосування на практиці і використання у майбутній професії;
- від провідного фахівця та викладачів-кураторів Юридичної Клініки, за їх особистою згодою, отримувати матеріали певних справ, які перебувають в провадженні Юридичної Клініки для подальшого їх ведення та консультування осіб; приймати участь в їхньому обговоренні; бути присутніми при формуванні та розгляді таких справ;
- користуватися бібліотекою та правовими базами даних Юридичної Клініки, крім інформації з обмеженим доступом відносно персональних даних осіб, що звернулись до Юридичної Клініки за правовою допомогою;
- приймати участь в акціях, кампаніях, проектах, програмах та інших заходах, організованих Юридичною Клінікою, якщо це не впливає на навчальну дисципліну та не перешкоджає навчальному процесу;
- проходити на базі Юридичної Клініки практику в межах навчального плану Університету, за направленням щодо проходження такої практики;
- за запрошенням бути присутніми при вирішенні деяких організаційних питань діяльності Юридичної Клініки та висловлювати пропозиції з цих питань;
- припинити участь у діяльності Юридичної Клініки за власним бажанням шляхом подання письмової заяви завідувачу Юридичною Клінікою. Якщо здобувач має невиконані завдання (незакрита справа, невиконане доручення тощо), він може припинити участь лише після виконання відповідних обов'язків, якщо завідувачем не визначено інше.

5.3. Здобувач-консультант Юридичної Клініки зобов'язаний:

- відвідувати теоретичні та практичні заняття, семінари, тренінги, брати участь в інших заходах, що проводяться в межах діяльності Юридичної Клініки, з метою поглиблення своїх знань та вдосконалення професійної майстерності;
- при веденні справи щодо якої надано дозвіл викладачем-куратором, сумлінно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, етичних норм та вимог щодо збереження конфіденційності;
- вчасно і якісно виконувати рішення та доручення керівництва Юридичної Клініки, прийняті у межах його компетенції;
- чергувати в Юридичній Клініці за встановленим графіком, відповідально ставитися до процесу консультування осіб, які звернулись до Юридичної Клініки за правничою допомогою;
- виключно за дорученням керівництва Юридичної Клініки та відповідно до вимог чинного законодавства, приймати участь у веденні окремо визначених справ осіб Юридичної Клініки, складати проекти скарг, заяв, інших процесуальних документів, відносно цих справ;
- у своїй діяльності сумлінно керуватися принципами, завданнями Юридичної Клініки та цим Положенням;
- складати та надавати лаборанту Юридичної Клініки обґрунтований письмовий звіт за підсумками власної діяльності;
- дбайливо ставитися до майна Юридичної Клініки, виконувати вимоги щодо існуючих правил пожежної безпеки, санітарних норм;
- сприяти конфіденційності діловодства Юридичної Клініки з питань

захисту прав і свобод осіб, яким надається правнича допомога; вимоги щодо конфіденційності розповсюджуються на особисте життя та персональні дані завідувача та співробітників Юридичної Клініки.

5.4. За невиконання обов'язків, передбачених п.5.3. цього Положення здобувач-консультант може бути попереджений про недопустимість такої поведінки або відсторонений від діяльності в Юридичній Клініці.

5.5. Діяльність здобувачів-консультантів в Юридичній Клініці за цим Положенням не є трудовою діяльністю або стажуванням відповідно до законодавства України про працю.

Здобувачі-консультанти Університету, які приймали активну участь у діяльності Юридичної Клініки не менше 2 років, отримують відповідний сертифікат.

Клінічна практика може бути зарахована здобувачу-консультанту як проходження навчальної, виробничої та інших видів практики на основі індивідуальних результатів роботи у Юридичній Клініці.

6. Матеріально-технічна база Юридичної Клініки

6.1. Університет створює та забезпечує належні умови для функціонування Юридичної Клініки, всебічно сприяє її діяльності.

З цією метою Університет надає для Юридичної Клініки приміщення, умови якого дозволяють розташувати технічні засоби та матеріальні ресурси, необхідні для організації навчального процесу, здійснення приймання відвідувачів для надання правової допомоги.

6.2. Для матеріального та технічного забезпечення діяльності Юридичної Клініки Університетом надаються комп'ютери, які дозволяють працювати з правовими базами даних, мережею Інтернет, засоби телефонного зв'язку, меблі, канцелярське приладдя, тощо, які своєчасно обслуговуються, ремонтуються та поповнюються за рахунок Університету.

7. Взаємовідносини Юридичної Клініки

7.1. В своїй діяльності Юридична Клініка взаємодіє:

- з економіко-правовим факультетом та іншими факультетами Університету – з питань організації діяльності Юридичної Клініки та здійснення науково-практичної роботи здобувачів;
- з іншими закладами вищої освіти (за наявності договорів про співпрацю), Юридична Клініка може використовуватись як база практичного навчання та проведення практики здобувачів інших навчальних закладів;
- з юридичними клініками інших закладів вищої освіти України та зарубіжних країн – з питань практичної підготовки здобувачів, науково-практичної діяльності, обміну досвідом;
- з загальноосвітніми навчальними закладами I-III ступенів Одеської області – з питань підвищення рівня правової освіти та культури молоді;
- з Асоціацією юридичних клінік України, Головним територіальним управлінням юстиції в Одеській області, громадськими організаціями, органами

державної влади та місцевого врядування – з питань організації науково-практичних заходів та здійснення правопросвітницької діяльності.

8. Фінансування Юридичної Клініки

Фінансування Юридичної Клініки здійснюється за рахунок коштів Університету, грантів міжнародних та українських організацій, благодійних внесків громадян і організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Юридична Клініка не несе витрат, пов'язаних із наданням правової допомоги (сплата судового збору тощо).

Юридична Клініка веде внутрішній управлінський облік, здійснює звітність перед ректором Університету, надає бухгалтерії та іншим фінансовим підрозділам Університету документи, необхідні для ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

9. Прикінцеві положення

Положення про Юридичну Клініку приймається Вченою радою Університету та затверджується наказом ректора Університету за поданням декана економіко-правового факультету.

Внесення змін і доповнень до Положення про Юридичну Клініку приймаються Вченою радою Університету за поданням завідувача Юридичною Клінікою та затверджуються ректором Університету.

Положення про Юридичну Клініку набуває чинності з моменту підписання наказу ректора Університету та діє на невизначений строк.